

med det ærede Medlem for Aalborg Amts 1ste Valgkreds (S. Frederiksen) om Andelsforeninger med begrænset Hæftelse. Vi have diskuteret det ret indgaaende i Udvalget, jeg tror slet ikke, vi kunne omvende hinanden; vi se saa forskelligt paa dette Forhold, at det vist ikke er værd at spille Tiden med en Diskussion derom. Jeg maa dog sige til det ærede Medlem, at han under alle Omstændigheder maa skelne skarpt mellem Andelsforeninger med begrænset Hæftelse, som forædle, bearbejde og omsætte deres Medlemmers egne Produkter, og Andelsselskaber med begrænset Hæftelse, der drive Handel, Køb og Salg. For de førstes Vedkommende er Risikoen for Trediemand ikke stor, jeg er tilbøjelig til at sige, at der findes ingen. Ved et Andelsslagteri f. Eks. risikeres der aldrig noget. Ganske anderledes stiller det sig med Foreninger, hvor man køber og sælger Varer og ikke har solidarisk Ansvar. Det er nogle farlige Foreninger. Jeg har desværre bitre personlige Erfaringer i den Retning. Det ærede Medlem siger, jeg kunde have set mig for. Det kunde jeg ogsaa, jeg beklager, at jeg ikke saa mig bedre for, saa var jeg kommen bedre fra det. Men i god Tro og i Tillid til Andelsforeningerne gik jeg noget for langt ud, saaledes at jeg ikke kunde komme tørskoet i Land igen. Naar det ærede Medlem altsaa vil sige det til mig — det har han nemlig sagt en Gang tidligere —, er det som sagt rigtigt, men saa er det ikke rigtigt, hvad det ærede Medlem med flere skriver i Betænkningen, at disse Andelsforeninger med begrænset Hæftelse faktisk ere lige saa solide som Andelsselskaber med ubegrænset Hæftelse, det mangler der overordentlig meget i. Naar Andelsselskaber med begrænset Hæftelse kunne samle en Andelskapital paa 3,000 Kr., bygge for 17,000 Kr. og oven i Købet skulle have en Driftskapital af de 3,000 Kr., ere de meget daarligt konsoliderede, og det var et saadant Tilfælde, hvori jeg var interesseret. Jeg maa derfor bede det ærede Medlem om, naar han forsvarer Andelsselskaber med begrænset Hæftelse, under alle Omstændigheder at skelne skarpt mellem dem, der indskrænke sig til at forædle, bearbejde og omsætte Medlemmernes egne Produkter, og dem, der købe og sælge Varer og drive Forretning og komme til at staa i et endog ret betydeligt pekuniært Forhold til Trediemand. Det glæder mig derfor at høre, at netop det ærede Medlem for Ringkøbing Amts 5te Valgkreds (R. Nielsen), der ser mere sundt paa dette Forhold, indrømmer, at den Slags Andelsforeninger

hverken kunne eller maa sammenstilles, de have ikke noget at gøre med de andre, der arbejde med solidarisk Ansvar.

I øvrigt mener jeg for mit Vedkommende, at de Ændringer, som dels Udvalget, dels Flertallet ere enige om, ere gode og forsvarlige, og at Lovforslaget nu faar en Form og et Indhold, der ganske sikkert vil være et stort Skridt fremad i den rigtige Retning, og kommer Tid, kommer Raad, saa kunne vi altid tales ved om Resten.

N. C. Jensen: Den ærede Ordfører (Birch) udtalte, at han havde haft Lejlighed til at tale med adskillige herinde, der vare varme Tilhængere af Andelstanken, og de havde set med Uvillie paa dette Lovforslag, som det nu foreligger, men naar han havde talt med dem, var deres Uvillie overvunden. Det kan jeg naturligvis ikke bestride, men jeg kan forsikre det ærede Medlem om, at hvis han gaar ud og taler med Andelsfolk i al Almindelighed, vil han faa en helt anden Opfattelse at høre. Jeg kan tillige forsikre det ærede Medlem om, at for saa vidt han regner mig med til dem, der nære varm Interesse for Andelssagen, har han ved Samtale med mig aldrig kunnet faa den Opfattelse, at jeg var gaaet ind paa hans Anskuelse. Dette ønsker jeg at understrege, thi naar man vil bygge en Argumentation paa en saadan Udtalelse, synes jeg, at man i hvert Fald skal være fuldstændig overbevist om, at den er korrekt.

Der næst vil jeg rette en Tak til det ærede Mindretal, fordi det har stillet Ændringsforslaget under Nr. 3. Jeg venter ganske vist ikke, at dette Mindretalsforslag bliver vedtaget, hvilket jeg beklager i højeste Grad, fordi jeg tror, det vilde være bedst for Sagens Skyld, om det skete. Naar man mener, at der er en betryggende Sikkerhed i den Bogføringspligt, som man nu vil paalægge Andelsforeninger, der have begrænset Ansvar, vil jeg sige, at jeg synes, at man i allerhøjeste Grad overdriver Forventningerne til Bogføringspligten. Jeg skal ikke paa dette Tidspunkt komme videre ind derpaa, men blot nævne noget, som endnu staar i frisk og tydelig Erindring. Jeg tænker paa det store Bankkrak her i København. Jeg er vis paa, at Bøgerne vare i Orden, men der var noget, som ikke var i Orden, og det var Soliditeten. Man kan ikke maale noget som helst med Hensyn til Soliditeten ud af en Bogføringspligt; det, at der er en Bogføringspligt, kan være lige saa misvisende, som at der ingen Bogføringspligt er, ja maaske endog i en langt højere